

FORSVARETS BYGNINGS- OG ETABLISSEMENTSTJENESTE

FORSVAR FOR NATUREN

AFLANDSHAGE

NATURA 2000-RESUMÉ AF DRIFTS- OG PLEJEINDSATSEN **2012-2015**

Titel	Aflandshage, Natura 2000-resumé af drifts- og plejeindsatsen 2012-2015
Udgivelse	Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste. 2012.
Fotos	Michael Sand og Orbicon A/S
Internetversion	Resuméet kan findes i elektronisk format på www.forsvaret.dk/fbe
Layout/produktion	BUCHS AS

INDHOLD

1. INDLEDNING	4
2. RESUMÉ FRA DRIFTS- OG PLEJEPLAN	5
3. FORSVARETS AREALMÆSSIGE ANDEL AF NATURA 2000-OMRÅDERNE	6
4. FORSVARETS ANDEL AF HABITATNATURTYPER	8
5. FORSVARETS ANDEL AF ARTER	9
6. FORSVARETS NATURA 2000-INDSATS	10

1. INDLEDNING

Ca. 60 af Forsvarets arealer, heraf 20 større skyde- og øvelsesområder, indgår i større eller mindre omfang i Natura 2000-netværket. For 18 af disse terræner foreligger der drifts- og plejeplaner. Drifts- og plejeplanerne anvendes som redskab til opfyldelse af Forsvarets forpligtelse til planlægning inden for Natura 2000-områderne og andre aspekter af implementering af international naturbeskyttelseslovgivning. Teknisk sker dette ved, at Forsvaret indarbejder Natura 2000-planlægningen i drifts- og plejeplanerne på lige fod med øvrige formelle forskrifter, hvilket vil ske i forbindelse med den løbende revision af eksisterende drifts- og plejeplaner eller ved udarbejdelse af nye. I tilfælde, hvor der foreligger relativt nye drifts- og plejeplaner, vil Natura 2000-planlægningen sikres gennem tillæg til disse.

Forsvaret har inden for den fastsatte frist meddelt de relevante kommuner beslutningen om selv at udarbejde Natura 2000-planlægningen og har udarbejdet tilsva-

rende resuméer, som fremsendes til kommunerne. Resuméet består af en række kortfattede afsnit, startende med resuméet fra selve drifts- og plejeplanen. Derefter beskrives Forsvarets andel af de relevante Natura 2000-områder, dels på arealniveau og dels i forhold til naturindhold fordelt på naturtyper og arter. Til slut gives i skemaform en oversigt over målsætning og indsats i forhold til sikring af Natura 2000-værdierne. De operationelle målsætninger omsættes i planen til konkrete aktiviteter. Den samlede drifts- og plejeplan og tilhørende aktivitetskort kan findes på Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjenestes hjemmeside: www.forsvaret.dk/fbe.

Nærværende er resumé til handleplanen for Natura 2000-område nr. 143. Vestamager og Havet syd for, for så vidt angår planlægningen på arealerne ved Aflandshage. Det fremsendes til Dragør Kommune og Naturstyrelsen.

2. RESUMÉ FRA DRIFTS- OG PLEJEPLAN

Forsvarsministeriets arealer ved Aflandshage på det sydlige Amager omfatter i alt 157 hektar, hvoraf de 144 hektar hører under Forsvarets Efterretningstjeneste. Området har ikke tidligere været underlagt dokumenteret planlægning, og nærværende plan udgør således den første drifts- og plejeplan for Aflandshage. I 2010 blev arbejdet overdraget til Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste, som har udarbejdet denne plan.

Planen fastsætter som et grundlæggende mål at bevare arealerne ved Aflandshage som en velfungerende lokalitet for opfyldelse af Totalforsvarets behov. Samtidig sættes målene for naturbeskyttelse meget højt. De er affødt af Aflandshages store naturværdier, herunder både nationalt og internationalt beskyttede og prioriterede naturtyper og arter, hvor Natura 2000 målsætningerne spiller en særlig rolle. Samtidig er der tilknyttet væsentlige rekreative interesser.

Drifts- og plejeplanen giver en detaljeret status for forholdene på Aflandshage ved planperiodens start, herunder ejendoms- og matrikelforhold, forvaltning, historie, arealanvendelse, naturværdier samt publikumshåndtering. Af de 157 hektar ligger de 69 indenfor et internationalt beskyttet Natura 2000-område med tilhørende habitatnaturtyper. Et tilsvarende areal på ca. 70 ha er beskyttet efter dansk lovgivning, og den resterende ikke-beskyttede del spiller en ikke ubetydelig rolle for den egnskarakteristiske flora og fauna.

Blandt de største udfordringer for forvaltningen af arealerne ved Aflandshage er sikring af den lysåbne natur. Tilgroning med vedplanter og græsser er en konstant trussel for områdets lysåbne naturtyper. Der planlægges derfor en indsats, der primært ved afgræsning skaber en kontinuerlig strukturforbedrende forvaltning af naturarealerne, der sikre dem i gunstig bevaringsstatus. Der indruges ligeledes nye arealer til afgræsning, og antallet af levesteder for f.eks. de strengt beskyttede Bilag IV arter

øges. Det er blandt andet målet, at strandengsarealerne ved Aflandshage i videst muligt omfang skal fremstå som lysåben natur med den lave vegetation og med den frie kystdynamik, der kendetegner området i dag.

En betydende faktor i bestræbelserne på at bevare områdets karakteristiske naturtyper er ligeledes at gennemføre en håndfast indsats mod forekomsten af invasive plantearter. Indsatsen består dels i førnævnte afgræsning, og dels i en mere manuel indsats i områder udenfor husdyrenes rækkevide.

De rekreative interesser spiller en ikke ubetydelig rolle, ikke mindst som konsekvens af beliggenheden tæt på landets hovedstad. Dette skal ses i sammenhæng med Forsvarets Efterretningstjenestes sikkerhedsmæssige interesse i, at publikum ikke gives adgang til udvalgte delområder ved Aflandshage.

Nøglen til at finde en fælles platform for disse forskelligartede interesser ligger i at udnytte Aflandshages geografiske udbredelse og muligheder. I planen øges områdets rekreative værdi betragteligt ved at etablere en sti, der forbinder bebyggelsen i Søvang med Fælledvej og den sydlige del af Kongelunden samt ved etablering af tilhørende publikumsanlæg, herunder bl.a. en observationsplatform/fugletårn med udsigt over strandengene i den østlige del af planområdet. Målsætningen om større rekreativ værdi planlægges således i områdets mere perifere arealer.

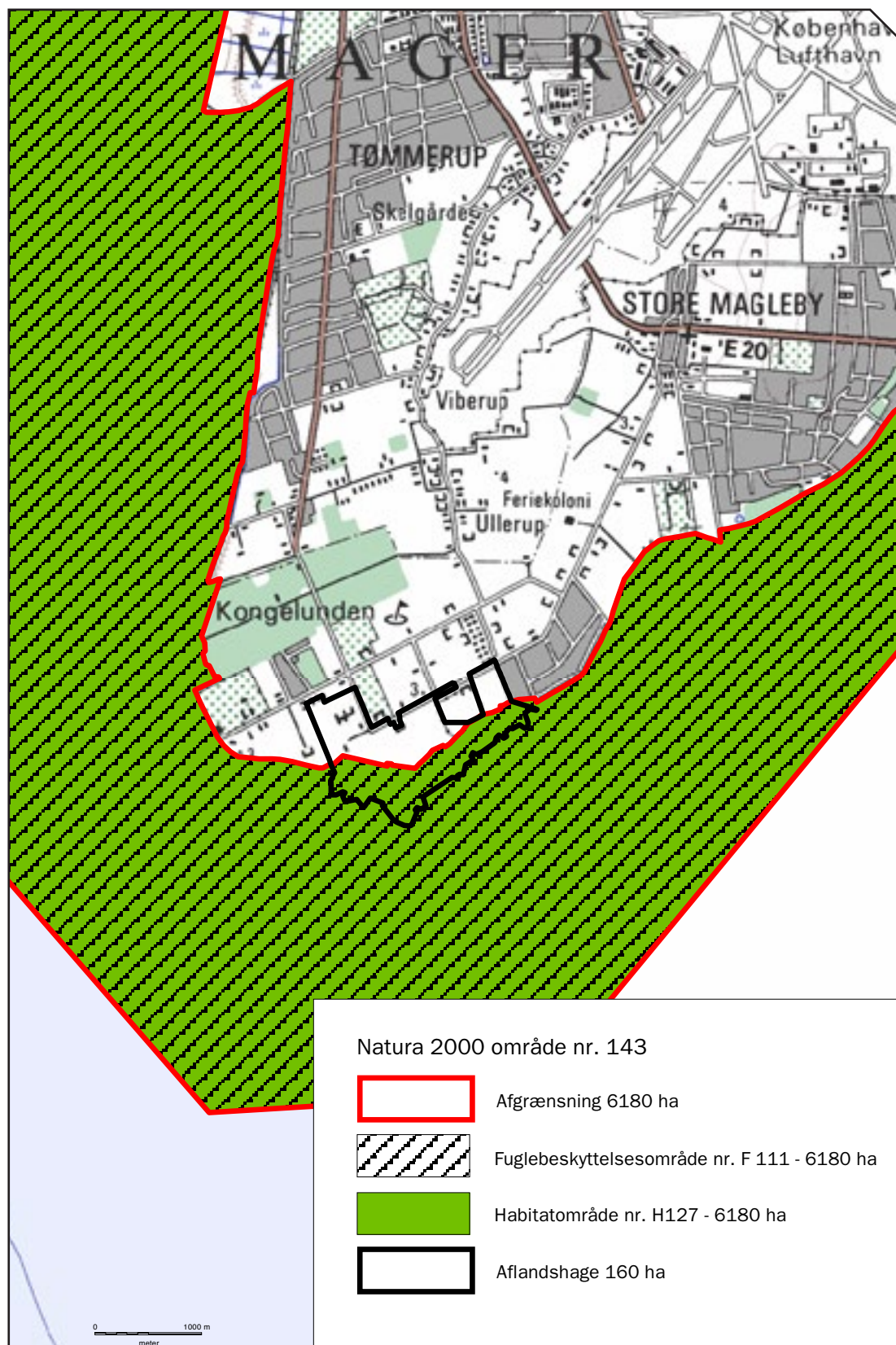
Selve indsatsen formuleres i planens afsnit om behandlingsmodeller, som er fastlagt ud fra Forsvarsministeriets nyligt udarbejdede generelle retningslinier for forvaltning af de forskellige arealtyper. Disse modeller omsættes til konkrete aktiviteter, hvor der for Aflandshage dels er tale om engangsindgreb i form af rydning mv. og dels løbende naturpleje blandt andet i form af afgræsning. Plantillægget er vedtaget august 2012 og et resumé er tilgået Dragør Kommune og Naturstyrelsen.

3. FORSVARETS AREALMÆSSIGE ANDEL AF NATURA 2000-OMRÅDET

Aflandshage er beliggende i Natura 2000-område nr. 143. Vestamager og Havet syd for. Der er et arealmæssigt overlap på 69 ha, hvor strandengsarealerne udgør de vigtigste områder for de naturtyper og arter, der

udgør udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Den geografiske udbredelse af Natura 2000-område og de underliggende habitat- og fuglebeskyttelsesområder fremgår af Figur 3-1.

Figur 3-1. Aflandshages geografiske udbredelse i forhold til Natura 2000-området og det underliggende habitat- og fuglebeskyttelsesområde.

4. FORSVARETS ANDEL AF HABITATNATURTYPER

Tabel 4-1 viser de 3 naturtyper på Aflandshage, der indgår som udpegningsgrundlag for Habitatområderne nr. 127. Det ses, at Aflandshage bidrager med den største procentdel for klitlavning og grå/grønklits vedkommende, mens det er strandengarealerne, der udgør det største

areal ved Aflandshage. Alle habitatnaturtyper forekomme på Aflandshage er fastsat til prognosen ugunstig eller vurderet ugunstig p.gr.a. næringsstofftilførsel, dårlig struktur m.v.

Naturtype, nr.	Natura 2000 område 143		Aflandshage		Forsvarets areal andel (%)
	Areal (hektar)	Antal lokaliteter	Areal (hektar)	Antal Lokalteter	
1330 Strandeng	1.466	7	51,29	1	3,5
2130 Grå/grøn klit	26,63	5	5,34	1	20,1
2190 Klitlavning	26,63	5	5,34	1	20,1
Sum	1519,26	17	61,97	3	

Tabel 4-1. Habitatnaturtyper på Aflandshage angivet med navn, nummer, samt areal på Aflandshage og andel af det samlede areal i habitatområdet.

5. FORSVARETS ANDEL AF ARTER

Flere af fuglebeskyttelsesområdets udpegede arter skønnes at have stor relevans for forvaltningen af arealerne ved Aflandshage. Der er tilknyttet et betydeligt antal fuglearter, herunder både ynglende arter men også arter, der anvender området som fourageringslokalitet. Der er tale

om i alt 10 fuglearter, se Tabel 5-1 og 5-2. Af tabellerne fremgår antallet af observationer af udpegningsarterne i udvalgte perioder. Alle arterne, undtagen rørhøg, har ugunstig eller vurderet ugunstig prognose.

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Rørhøg										
Klyde	15-18	39	30			25-27	10-12	14-17	55	3-6
Engryle	4	3-4	3	4-5	5-6	5-6	4	4-5	4-5	6
Havterne	6-10	10-12	13			23-25	25-30	12-16	10-20	8-10
Dværgterne	2-3	2-3	2	0-2	2	2	1-2	6	5-6	6-7
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
Rørhøg			1	0-1	1	1	0-1	0-1	0-1	
Klyde	16-18	4-5	45-55	45	29-31	c. 40	c. 50	c. 22	c.32	
Engryle	3-4	4	2	3-5	1-2	0-1	0-1	0-1	0-1	
Havterne	10	5-12	10-12	8-11	5	c. 6	c. 10	c. 8	c. 5	
Dværgterne	3-4	5	3	7	2-3	c. 2	c. 2	c. 2	c. 1	

Tabel 5-1: Ynglende udpegningsarter ved Aflandshage 1993-2011. Tallene fra 1993-2007 er "bearbejdede ynglepar", dvs. ret præcise tal, mens tallene fra 2008-2011 er forsigtige skøn baseret på enkelt observationer af de pågældende arter og deres adfærd, dvs. at fuglene med stor sandsynlighed har ynglet disse år, men at de viste tal er be- hæftet med nogen usikkerhed. For engryle er der tale om observationer af en syngende fugl alle årene 2008-2011, uden at sikker yngel kunne konstateres. Bearbejdet udtræk fra dofbasen.dk.

	93	94	95	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11
Skarv	1800	4000	2200	3500	900	5750	8500	1000	2500	1100	230	575	475
Knopsvane	200	160		250	340	157	100	275	175	160	350	460	550
Troldand	10	18			4	10	125	50	136	35	700	12	100
Lille Skallesluger				2			8		1	6	3		2
Stor Skallesluger	6			2	15	2	2	2	2	1	1	8	3

Tabel 5-2: Rastende udpegningsfuglearter ved Aflandshage 1991-2011. Tallene er "maks-tal", dvs. det højeste antal fugle set det pågældende år; 1991-1992 og 1996-2001: ingen data for disse arter denne periode. Bearbejdet ud- træk fra dofbasen.dk.

6. FORSVARETS NATURA 2000-INDSATS

Der er opstillet en række kort- og langsigtede målsætninger for den fremtidige drift og pleje af terrænet.

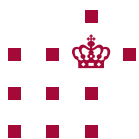
Målsætningerne er opstillet og fordelt på en række strategiske, taktiske og operationelle mål indenfor emnerne militæranvendelse, naturbeskyttelse og publikums-

hensyn. De operationelle mål er at opfatte som den konkrete indsats, der udspecificeres i plantillæggets aktivitetsafsnit. Der er opstillet mål for Natura 2000-indsatsen i perioden 2012-2015. Disse fremgår af Tabel 6-1.

Strategisk	Taktisk	Operationel
Natura 2000 Aflandshage bidrager i videst muligt omfang til sikring af Natura 2000-område nr. 143's økologiske integritet. Natura 2000 naturtyper og arter skal have gunstig bevaringsstatus. For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til naturtilstand I eller II og gunstig prognose skal udviklingen i areal og naturtilstand være stabil eller i fremgang. For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til naturtilstand III-IV og/eller ugunstig prognose skal udviklingen i naturtilstand være stabil eller i fremgang, således at der opnås naturtilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold og truslens karakter giver mulighed for det.¹	1330 Strandengsarealet skal øges ved at om-danne rørskov til strandeng, afgræsse nu tilgroede arealer og inddrage dyrkede naboarealer til græsning. Engryle: Arealet af levestedet skal bevares eller om muligt øges, og dets kvalitet bevares eller forbedres. Klyde: Arealet af levestedet skal bevares og om muligt øges, og dets kvalitet bevares eller forbedres Havterne: Arealet af levestedet skal bevares og om muligt øges, og dets kvalitet bevares eller forbedres Dværgterne: Arealet af levestedet skal bevares og om muligt øges, og dets kvalitet bevares eller forbedres. Mosehornugle: Arealet af raste- og fourageringsområder skal bevares og om muligt øges.	Afgræsning af rørsump i planområdets vestlige ende tilstødende strandengen på Aflandshage, 11 hektar, senest 2013. Afgræsning af rørsumpen mod øst ved Søvang, 10 hektar, senest 2013. Løbende overvågning af betydningen af prædation fra ræve, mink o.a. samt indgriben om nødvendigt. Vedvarende bekæmpelse af invasive plantearter på tilstødende arealer. Fortsat adgangs begrænsning. Eventuel etablering af stier og publikumsanlæg skal ske under udstrakt hensyntagen til naturinteresserne.

Tabel 6-1. Målsætningen for Natura 2000-indsatsen på Aflandshage.

FORSVARETS BYGNINGS- OG ETABLISSEMENTSTJENESTE

Har du lyst til at læse mere?

Scan koden med din smartphone og hent drifts- og plejeplanen på forswarets hjemmeside.

Forsvar for naturen

Forsvarets skyde- og øvelsesterræner anvendes til militær uddannelse, men samtidig udgør arealerne nogle af de største og bedst bevarede naturområder i Danmark.

Sammenlagt forvalter Forsvaret 33.000 ha enestående natur, hvor den militære benyttelse går hånd i hånd med værdifulde danske naturtyper og arters beskyttelse. Mange militære arealer er i perioder åbne for publikum, så også offentligheden kan besøge og opleve de unikke naturarealer.

I samarbejde med Miljøministeriet har Forsvaret udviklet et særligt koncept for udarbejdelse af drifts- og plejeplaner for terrænerne. Igennem planerne sikrer Forsvaret en passende afvejning mellem militære uddannelsesmæssige behov, naturbeskyttelse og offentlighedens adgang. Information om Forsvarets naturforvaltning kan findes på www.forsvaret.dk.

